

CURĂ DE SLĂBIRE ... CU PERSONALITĂȚI ... ALE VIEȚII CULTURALE, DESIGUR

Reînființată în 1990, secția de Teatrologie a Academiei de Teatru și Film din București oferă tinerilor studenți un vast câmp de afirmare. În cazul de față "cîmpul" a fost reprezentat de municipiul București. În vârtejul amețitor al tranziției, întrebarea adresată creatorilor: "care e condiția criticului azi?" își face loc insidios. Pentru a răspunde, ar fi poate necesară o masă rotundă (prea învechită, vezi cavalerii regelui Arthur) sau o anchetă (brrr! de-abia ne chinulm să uităm)... Așa că alegem formula mondenă a curei de slăbire, coroborată cu șansa extraordinară a ninsorilor (d'antan) și a lipsei de apă (lichidul acela cu 33 la sută oxigen, care se depune în celule).

Cu întrebările notate conștient într-un caiet (cel mai leftin reportofon) alergăm de la Teatrul Bulandra la Teatrul Mic, cu o ușoară deviere pe la Ministerul Culturii. De aici, o aruncătură de petardă pînă la "Nottara", și mai departe spre Calea Victoriei.

Cel întrebați, mai mult sau mai puțin lămuriți, ne răspund cu promptitudine "nemțească" (Cătălina Buzolanu), ne refuză categoric (Dan Condurache: "De ce veniți, dom'ne, la mine?... duceți-vă mai bine la Gheorghe Dinică sau George Constantini") sau cu eleganță (Maria Mișu: "Toți criticii sînt niște artiști ratați!").

După cîteva curse, amînări, întîlniri ratate, telefoane care nu funcționează, mărșăluire prin zăpadă semitopită și masaj în autobuzul 331, silueta teatrologului începe să semene cu cea a unui ogar...

Dar iată întrebările și unele răspunsuri. Restul e tăcere.

1. În ce măsură considerați că critica este obiectivă sau partizană?
2. În ce măsură actul critic e subordonat esteticului sau politicului?
3. Considerați că, după 1989, politica influențează mai mult judecata criticului?
4. Se poate oare vorbi despre un nou statut al criticului, după '89?
5. În ce măsură sînteți satisfăcut(ă) de reflectarea fenomenului teatral autohton sau străin în presa românească?
6. Care ar fi modalitățile prin care vocea criticului ar putea dobîndi o mai mare pregnanță?
7. În ce măsură considerați că mesele rotunde, simpozioanele, întîlnirile oamenilor de artă pot contribui efectiv la înfrîurirea creației artistice?

CĂTĂLINA BUZOIANU

1. Există o parte a criticii, obiectivă și o anumită parte a criticii, partizană.
2. Nu cred că în acest moment actul critic mai este subordonat politicului. Poate, uneori, politicilor de culise.
3. Nu.
4. Nu realizez faptul că ar fi un nou statut. Realizez doar faptul că actul critic nu mai e important, se pierde în sarabanda năucitoare a informațiilor.
5. Fenomenul teatral autohton și străin este, în general, bifat în paginile revistelor. Dar nu mi se pare prea respectat.
6. Nu știu.
7. Consider că cele enumerate de dumneavoastră pot influența creația artistică, pot crea un climat, pot

stabilii repere care, în acest moment, sînt mai necesare ca oricînd. În beția noastră euforică înghițim multe lucruri digerate de mult. Cred că fenomenul teatral românesc e realmente viu astăzi. Dar, uneori, riscăm să devenim, și pe acest teren, o piață a deșeurilor mondiale.

DANA DOGARU

1. Ar trebui să fie obiectivă. Din păcate, de cele mai multe ori, ea devine partizană. Spun "din păcate", pentru că am convingerea că un bun critic ar trebui să impună criteriile valorice în judecarea unui act de creație.
2. Observăm cu neliniște că de cîțiva ani actul critic se subordonează în multe cazuri criteriului politic. Un ultim exemplu ar constitui pentru mine filmul lui Daneliuc. În cazul Patului conjugal este clar vorba de subordonarea actului critic, politicului. Nu pot spune că filmele premiate la festivalul de la Berlin sînt mai bune sau mai proaste, pentru că nu le-am văzut. Pot spune doar că un film ca acela al lui Daneliuc, obiectiv vorbind, ar fi trebuit premiat!
3. După 1989 politica influențează și cele mai simple relații umane. Nu vād de ce n-ar influența și critica... Criticii sînt și ei oameni. Nu e bine, dar e omenește. Să sperăm că e vorba doar de o perioadă trecătoare.
4. În anul 1990 s-a reînființat secția de critică la I.A.T.C. (Academia de Teatru și Film, astăzi, n.n.). Este un lucru bun, întrucît avem nevoie de oameni pregătiți. Poate ar fi bine ca un critic să treacă împreună cu creatorul prin toate fazele actului de creație, pentru a-l înțelege mai bine. Oricum, deși după 1989 am asistat la o explozie de presă, criticului i se oferă din ce în ce mai puțin spațiu.
5. Nu sînt satisfăcută.
6. Obiectivitatea ar fi prima modalitate pentru așa ceva.
7. Nu cred că mesele rotunde pot contribui la ceea ce credeți dumneavoastră.

ALEXANDRU DARIE

1. Critica nu poate fi nici totalmente obiectivă, nici totalmente partizană. Este, cred, un act prin excelență subiectiv, deci supus capriciilor subiectivității. Depinde numai de talentul criticului dacă demersul său va fi luat în considerare de artist sau public.
2. 1989 a impus creatorului de teatru o subordonare aproape totală față de textul dramatic. El, textul dramatic, reprezintă motivația esențială pentru creația teatrală. Nu mai facem, sau n-ar trebui să mai facem, spectacole narcislice, pentru a evada, sau spectacole cu aluzii la contemporaneitate, pentru a rosti întreg adevărul. Astăzi, el poate fi afirmat direct, fără prea multe probleme. Același 1989 ar trebui, sau ar fi trebuit, să-i impună criticului subordonarea aproape totală față de obiect, respectiv față de spectacol. Față de politicul și esteticul din fiecare spectacol asupra căruia se apleacă. Actul critic trebuie să-și recapete aspectul pozitiv. Analizez pentru a servi și nu pentru a distruge, pentru a nimici; sau, cu atît mai rău, pentru a mă pune pe mine, criticul, în valoare.
3. Da. Există, de altfel, chiar spectatori obișnuiți care refuză să mai vadă un spectacol, dacă printre



creatorii lui apare vreun nume care a luat atitudine politică contrară convingerilor respectivilor spectatori. Dacă însă prin politică înțelegem "politica de culise", cred că s-au schimbat prea puține lucruri. Sînt critici în continuare influențați de relațiile personale, de vanități și chiar tăcuți organizatori de cabale. Noutatea ar fi că, uneori, dacă un critic deține rubrică permanentă, culoarea politică a ziarului ce-o găzduiește poate să-l influențeze judecata.

4. Nu. Și e păcat pentru acei critici care își fac cu multă dăruire meseria.

5. Există o încetineală de melc în reflectarea fenomenului teatral la noi. Sînt puțini critici care scormonesc, care iau cu asalt pe creatorii ca să afle ce au mai făcut, în țară sau în străinătate, ce mai pregătesc, ce mai pun la cale. În special teatrul este un fel de Cenușăreasă pentru multe publicații.

6. Cred că aici ar trebui să adoptăm modelul britanic. Criticul englez de calitate nu scrie despre mediocrități sau despre prostiile minore. Un spectacol se bucură de atenție numai dacă este bun, foarte bun sau execrabil. Și chiar și în această ultimă ipostază, cronică încearcă să explice spectatorului care ar fi motivele pentru care el ar trebui să vină la teatru și nu care sînt motivele pentru care ar trebui să nu vină. În acest sens vorbeam despre pozitivitatea actului critic.

7. Nu cred că aceste lucruri pot contribui la ceva. Cu excepția festivalurilor naționale și, mai ales, a celor internaționale. Noi facem o meserie extrem de concretă și orice teoretizări în gol pot deveni sterile foarte lesne. Mulțumesc.

DAN OPRINA

UN NOU FESTIVAL

Sub egida Ministerului Culturii, în colaborare cu Televiziunea Română, Asociația Umoriștilor români, Fundația "Teatrul XXI", Asociația Națională a Teatrului Amator și Centrul Național de Creație Populară, cu sprijinul fundațiilor "Alexandru Glugaru", "Romulus Guga" și eventual al Fundației Culturale Române, Teatrul "Pan" organizează, între 24 septembrie și 3 octombrie 1993, FESTIVALUL VESELIEI. Cu periodicitate biennială, festivalul are cinci secțiuni, dintre care patru sînt competitive:

1. Concurs de filme comice de scurt-metraj (documentare, pelicule de ficțiune, desene animate, filme de televiziune, filme studențești și altele);
2. Concurs de soliști - instrumente populare vechi (țiteră, ocarină, caval, buclum, cobză și altele);
3. Concurs de umor, deschis profesioniștilor și neprofesioniștilor, artiștilor individuali și grupurilor;
4. Concurs de literatură umoristică; se va acorda Marele premiu pentru cea mai bună comedie românească (în manuscris ori tipărită, dar încă nejuțată); se vor acorda premii pentru proză, poezie umoristică, monologuri, epigrame, cuplete și alte specii;
5. Gala Comediei (necompetitivă) - vor fi selecționate 10 spectacole de comedie din București, din alte centre și din Republica Moldova.

În GALA COMEDIEI se vor prezenta următoarele spectacole pe scena Teatrului "Pan": Rivalii de Sheridan, regia Horea Popescu, Teatrul Național din București; Teatrul comic de Goldoni, regia Silviu Purcărete, Teatrul "Bulandra"; Țiganiada după I. Budal-Deleanu, regia Mircea Cornișteanu, Teatrul "Ion Creangă"; Amphytrion de Molière, regia Valeriu Molescu, Teatrul de Comedie; Jacques și stăpînul său de Milan Kundera, după Diderot, regia Petre Bokor, Teatrul Mic; Urmuz - scenariul și regia Cătălina Buzolanu, Teatrul "Țândărică" (sau Ivan Turbincă, regia Cristian Pepino); Trupa pe butoaie, colaj de vechi farse franceze, regia Victor Ioan Frunză, Teatrul Național din Tîrgu Mureș; ...Escu de Tudor Mușatescu, regia Daniela Peleanu, Teatrul Național din Craiova; O seară la Union după Caragiale, regia Victor Moldovan, Teatrul "Maria Filotti" din Brăila; Prostia e

nemuritoare, după Caragiale, regia Alexandru Dabija, Teatrul Național din Cluj; Spectatorul condamnat la moarte de Matei Vișniec, regia Irina Popescu-Boleru, Teatrul Național "Vasile Alecsandri" din Iași; A murit Tarelkin de A. Suhovo-Kobilin, regia Grigore Gonța, Teatrul Dramatic din Constanța; Bastien și Bastienne de Mozart, regia Christian Mihălescu, Teatrul Liric din Constanța; O noapte furtunoasă de I.L. Caragiale, regia Ion Bordanu, Teatrul "Mihai Eminescu" din Botoșani; Decameronul, prelucrare de Alexander Hausvater, regia Iulian Vișea, Teatrul "Radu Stanca" din Sibiu; Decameronul ...645... după Boccaccio, regia Silviu Purcărete, Teatrul "Anton Pann" din Rîmnicu Vilcea; Transfer de personalitate de Dumitru Solomon, regia Anatol Pînzaru, Teatrul Național "Vasile Alecsandri" din Băiți; Tinerețe fără bătrînețe și viață fără de moarte după Petre Ispirescu, regia Nona Clobanu, Academia de Teatru și Film; Nunta de A.P. Cehov, regia Beatrice Bleonț, Academia de Teatru și Film; Farsa celor trei cocoșăși, după Anton Pann, regia Grigore Gonța, Academia de Teatru și Film; Un spectacol de teatru comic scurt, realizat de Televiziune. Teatrul "Pan" își propune să participe cu trei piese într-un act de D.D. Pătrășcanu, în regia lui Geo Saizescu, precum și cu piesa O soacră de I.L. Caragiale (regia nefixată).

Se vor acorda următoarele premii: • Marele premiu pentru cea mai bună comedie, în valoare de 500.000 lei; • pentru film, trei premii și două mențiuni, între 50.000 și 100.000 lei, sau în obiecte; • pentru interpretări la instrumente vechi, cinci premii între 25.000 și 100.000 lei; • pentru interpreți și grupuri comice, șase premii între 25.000 și 100.000 lei.

Scrierile pentru concursul de literatură se vor trimite în două exemplare, dactilografiate sau tipărite, cu semnătura și adresa autorului, pînă la 1 august 1993. Înscrierile la celelalte concursuri și programările în Gala Comediei se vor încheia la aceeași dată. Adresa: Teatrul "Pan", strada Lipșcani nr.53, sector 3, 70023 București, telefon și fax: 613.45.48.